ՅՒՆՆԻՆ ՍԵՆԻ Ն. 4613 1908 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 5,18 ՉԱՐՇԷՆՊԷ 23 ՇԷՎՎԱԼ 1326)(5 ԹԵՇՐԻՆԻ ՍԱՆԻ 1324

ՄԷՃՄՈՒԱՅԻ ԱԽՊԱՐ

30 ՓԱՐԱ — 30 ՓԱՐԱ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՊՕՆԷ ՖԻԱԹԼԱՐԸ		Սէնէլիկի	6 այլըգը
Իսթանպօլ իչին	Ղրուշ	60	35
Թաշրա իչին	»	85	45
Մէմալիքի էճնէպիյէ իչին	Ֆրանգ	20	10

ՉԱՐՇԷՆՊԷ վէ ՃՈՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ
ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՆԷՇՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իլանաթ իչին այրըճա բազարլըգ։

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسيم جادەسی نومرو ٦٥

ՍԷՐ ԵՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Գ.

Ինչ որ ալ լինին մարդու մը անհատական կարծիքներն, երբ կը խօսի յանուն Հասարակութեան մը՝ պէտք է զգուշանայ հակառակել անոր զգացմանց և համոզումներուն։ Ամենէն տարրական սկզբունք մ'է այս զոր դժբախտաբար ոմանք չարունակ կը փորձուին մոռնալ կամ արհամարհել։

Մենք Հայ և Կաթուղիկէ ենք. ո՛վ որ կ'ուզէ մեր շահերը պաշտպանել, մեր ցաւոց դարման մատուցանել և մեր զարգացման ու յառաջդիմութեան նպաստել, պէտք է Հայութեան և Կաթուղիկէութեան դէմ չանիրաւի երբեք, ինչ կ'ըսեմ, մանաւանդ թէ ոգի ի բռին աշխատի Հայութեան պատիւը և Կաթուղիկէ Կրօնի օրէնքներն յարգել ու մեծարել, ի սէր անոնց յանձնառու լինել մտադիւր ամենայն զոհողութեանց. ահաւասիկ հանրութեան արդիւնաւորապէս ծառայելու կերպը։ Եթէ այսօր իմ խօսքերուս մէջ Ազգութեան աւերիչ թոյն մը նշմարուի, այլ եւս Հայ չեմ կրնար կոչուիլ ի բաց. եթէ իմ գրուածոյս մէջ որոններ երեւին ընդդէմ Ուղղափառութեան, այլ եւս արժանի չեմ Կաթուղիկէ անուան։ Կարծեմ թէ աշխարհի մի ծայրէն մինչեւ միւսն չկայ և չկրնար լինել պարկեշտ և ողջամիտ էակ մը որ կարենայ այլազգ խորհիլ և դատել։ Պէտք բաղձալի ուրեմն որ մեր հանրային գործիչներէն ո՛չ միայն ուշադրութենէն վրիպեր մազի չափ սոյն ամենակարեւոր և անժխտելի ճշմարտութիւնն։

Արդէն փորձով գիտենք թէ երբ նոյն իսկ մի միակ անձ գտնուի մեր մէջ որ չուզէ համաձայն ընթանալ Կաթողիկէութեան ոգւոյն և օրինաց, ընդհանրութիւնն է որ — պարտաճանաչ ու անմեղ — շատ սուղ կը տուժէ այդ միակ անձին անհնազանդութիւնը. զի միշտ կրնան գտնուիլ անձկամիտք ոմանք և հակամէտք ի չափազանցութիւն՝ որք կը փութան կուսակցութեան մը վերագրել ինչ որ սոսկ անհատական սխալում մ'է, և ո՛չ այլ ինչ։ — Զգուշանանք ուրեմն ամենադոյզն անհնազանդութիւններէ իսկ որք կրնան տխուր և աղետաւոր միջադէպներ յառաջ բերել, ոչի՛նչ վճռենք ու որոշենք ինքնահաճ յանդգնութեամբ, իբրեւ որդիք յարգալիր խորշինք դոյզն իսկ տհաճութիւն պատճառել Մեծաւորաց և մանաւանդ Քրիստոսի Փոխանորդին, որոյ միակ ըղձանքն է տեսնել ազգերն համայն և մարդկութիւնն ողջ բովանդակ ի ծայր ամեն կատարելութեանց և ի վայելս ամեն բարեաց և շնորհաց։ Եւ թո՛ղ մեր թշնամիք տեսնեն թէ Արեւելեան ժողովրդոց մէջ եւս կը տիրէ կարգապահութեան և մեծանձն հնազանդութեան ոգին, որ տիրապէս ոգին է Աւետարանի և ճշմարիտ քաղաքակրթութեան։ Կ'արժէ այս մասին լսել ամեն իմաստուն խորհուրդ և խրատ. — մեր հասարակութեան ազնուական դասակարգէն անձնաւորութիւն մը որ երբեք անդրալեռնական մը չէ եղած, բայց որ քաջ ուսումնասիրած է մեր յուզումնալից անցելոյն պատմութիւնը, քննադատելով երիտասարդաց ոմանց անխորհուրդ ծայրայեղութիւնները կ'ըսէր սաստիկ համոզեալ ու համոզիչ շեշտերով. «Կ'աղաչեմ, ամեն բանէ առաջ աշխատինք Հռոմի հետ վէճի չբռնուիլ։»... Արդարեւ եթէ մենք մեր Ազգին պատուոյն չենք խնայեր, և եթէ մեր Կրօնի ամենէն նուիրական աւանդութիւններն ոտնակոխ կ'ընենք սկեպտիկի անփութութեամբ և ծաղրաբանութեամբ, հետ իրաւունք ունենալէ արդարութիւն պահանջելու, միթէ չե՛նք ստիպուիր լսել այն ատեն անողոք ամբաստանութիւնն գերահանճար Ֆէնլոնի՝ «Թէ քանի՜ վնասակար է և անիրաւ պարսաւագէտ լինել այլոց, և մանաւանդ այնոցիկ՝ որոց յանձն առեալ է զբազմավտանգ և զտաժանաւոր հոգ առաջնորդութեան ժողովրդոց։»

Որչափ խորին է մեր մեծարանքն և ջերմագին մեր սէրն առ Արհ. Պօղոս Գերյծ. Թերզեան, նոյնչափ բուռն եղաւ մեր վիշտն՝ ընթեռնլով յետագայ տողերն. «... Կը սեպեմ թէ Փոխանորդ Թերզեան Եպիսկոպոս կամ պէտք յապաղի գալ ի Պոլիս և կամ չպէտք գայ, եւն։»(1)

Կիլիկիոյ գերաշնորհ ու առաքելաջան Առաջնորդն արդեօք ո՞ւր և ե՞րբ ընտրուեր է Փոխանորդ... որ ուչ ոք տեղեկութիւն ունեցեր է երբեք՝ բաց ի Պարոն Օ. Փափազեանէ։ Ստոյգ է որ քանիցս քուէ շահեցաւ մեր Պատ. Երեսփոխանաց ժողովէն, բայց գիտենք թէ ինք հրաշալի խոնարհութեամբ մերժեց, նոյն իսկ ի Հռոմ իւր հրաժարականը ղրկելով, — եթէ չեմ սխալիր։ Ստոյգ է դարձեալ թէ օրուան Ամեն. Կաթողիկոս-Պատրիարքն յաւէտ վստահութեամբ և մեծ համարումով կը խօսի այդ մաքուր և բարձր անձնաւորութեան մասին, թէ նա ընդհանուր Ազգէն անհամեմատ կերպիւ սիրուած և յարգուած եկեղեցական մ'է, բայց դեռ ոեւէ նոր գործողութիւն չէ կատարուած, և դեռ ո՛չ փոխանորդի և ո՛չ ուրիշ տիտղոսով ո՛եւէ քուէարկութիւն չէ սկսուած իւր մասին, ի չգոյէ Երեսփոխանական ժողովոյ։

Արդ իրաց սոյն վիճակին մէջ եղնել և իբր կատարուած իրողութիւն ենթադրելով Փոխանորդ՝ հռչակել ո՛եւէ անձնաւորութիւն, յայտնապէս սխալ քայլ մ'առնուլ է, և անէրկբայելի կերպիւ վնասել է հայրենասէր Եկեղեցականին, որոյ իմաստուն և հայրագութ խնամոց կը կարօտի վաղուց Հայութիւնն ամբողջ...։ Գովելի է յարգոյ Յօդուածագրին եռանդն տեսնելու այնպիսի գերընտիր անձնաւորութիւն մը կարեւորագոյն պաշտօնի մը գլուխ յոգուտ հասարակաց, բայց եպերելի է իւր սանձամերժ անխոհեմութիւնն, որոյ մէջ կարգադրութիւն և օրինապահութիւն իրենց բացակայութեամբ կը փայլին։ Կը խնդրեմ ուրեմն խոնարհաբար ի պատիւ իւր հեռատեսութեան և յանուն իւր ազգասիրութեան, որ հաճի անկեղծ յետս կոչումով մ'ուղղել իւր սոյն ակամայ վրէպն որ անշուշտ արդիւնք է լոկ անմտադրութեան։ Այսու պիտի ուրախանան իւր բարեկամք, և ամօթահար պիտի չիկնին անոնք որ յաճախ, նենգամէտ ու ազգաւեր դիտումներ կը վերագրեն իւր յօդուածոյ...։ Արդէն ինքն իսկ քաջ գիտէ թէ ո՛եւէ անձի դրդմամբ, կամ ո՛եւէ կուսակցութեան ի նպաստ չէ որ կը գրեմ զայս, ո՛չ ոք կրնայ իմ համոզումներուս իշխել, — երբ ըստ Աստուծոյ են անոնք —, և ո՛չ երբեք կը յօժարիմ փառասէրն կամ ջատագով հանդիսանալ ո՛եւէ կուսակցութեան, վասն զի ուխտած եմ առաջի Բարձրելոյն Արդարութեան և Ճշմարտութեան և եթ ծառայել։ Միակ բաղձանքս այն է ուրեմն որ գիտելով կամ յանգէտս բարին չխափանենք կամ չարիքի առիթ և պատրուակ չընծեռենք երբեք։ Ու այնչափ աւելի համարձակ եմ լսելի ընելու սոյն անկեղծ շեշտերս՝ որչափ որ աւելի ծանօթ է ամենուն — և նոյն ինքն Արհ. Թերզեան Սրբազանի — իմ անսահման հիացումս և սրտագին անջնջելի սէրս Իրեն նկատմամբ։ Զանազան խնդրոց մէջ տարակարծիք եղած եմ Իրեն, բայց կարծեաց այս տարբերութիւնն երբեք պատճառ մ'եղած չէ որ մազի չափ պակսի իմ խորին մեծարանքս ու ակնածութիւնս։ Գիտեմ թէ ինքն ալ կարի յոյժ լայնամիտ և վեհանձն է՝ պահանջելու համար որ ամեն ոք իրեն նման խորհի կամ դատէ։ Եւ իւր այս բարձր հոգւոյն և այլ չքնաղ բարեմասնութեանց համար է որ իւր ընդդիմախօսք իսկ զէնքերնին եղան ընդհուպ, և այսօր ամեն ոք կը խոստովանի թէ նա մեր հոգեւորական դասուն հրաշալի տիպարն է, Ազգին և Տէրութեան փառքը, և Կաթուղիկէ Եկեղեցւոյ մի մարգարտեան անգին։ Իւր յիշատակն անմահ պիտի մնայ դարուց ի դարս Հայութեան և Մարդկութեան սրտերուն մէջ՝ ինչպէս յիշատակքն մեծապայծառ Շնորհալիներու, Լամբրոնացիներու, Կարոլոսներու և Փրանկիսկոսներու։ Թո՛ղ իւր նուիրական անուան առջեւ դադրին ամէն վէճք և տարաձայնութիւնք, թո՛ղ իւր դիւցազնաշունչ օրինակն զօրացնէ զմեզ անթերի կատարելու յաւէրժ մեր պարտքերն առ Աստուած և առ Հայրենիս, չվհատելով երբեք դժուարութիւններէ և սպասելով քաջայոյս՝ լաւագոյն օրերու։

Ն. Ց. Վ. Փ.

25 Հոկտ. 1908 — ՎԵՐՋ
Ի տօնի Եր. Տեառն Կոմիտասայ Վկային։

(1) Մանզումէի Էֆքեար, 18/30 Հկտ. 1908։

ԲԱԲԱ ՀԱԶՐԷԹԼԵՐԻՆԻՆ ՅՈԲԵԼԵԱՆ

ԶԻՅՆԷԹԻ

Հաշմէթլու Ծնունտը Պիոս Բաբա հազրէթլէրինին Յոբելեանը մինասիպէթիյլէ, բազար կիւնի Ս. Աստուածածին Աթոռանիստ քիլիսէսինտէ, Կ-Բաթրիգ րիւթպ. էֆ. հազրէթլէրի հազըր օլտուգլարը հալտէ Արհ. Մատթէոս Եպիսկ. Սիոլեան Թարաֆընտան մութանթան սուրէթտէ Զադիւար Պատարագ Թագտիս խըլընմըշ վէ Թէշէքքիւր տուասը օգունմըշ տըր։

Քիլիսէ կիւզէլճէ տօնադըլմըշ վէ Թէնվիր խըլընմըշ օլուպ, րէհապինմիզտէն Գգ. Յովհաննէս Թ. Ծ. Վ. Կէարկեան, Արապեան Յովսէփ, Մէնէվիշեան Հ. Գաբրիէլ, Գարակէօզեան Հ. Մատթէոս Ծ. Վ.լէր իլէ Ճամճեան Յովսէփ վէ Էքմէքճեան Ոսաֆայէլ վէ տիկէր պազը Վ.լէր, վէ պէրաձը զիւարէթ կէլմիշ օլան պիր էրմէնի վարդապետի, վէ էրքէք գատըն խայլի էհալի հազըր պուլունմըշլար տըր։

Թէզաննիամը բուհանիէ՝ Ս. Յովհան Ոսկեբերան քիլիսէսի Դպրապետինին Թանիմը րիասէթինտէ մունթազամէն իճրա գըլընմըշ տըր։

Խիթամը այինի բուհանիէտէ, Մէնէվիշեան Վրդ.՝ տէրքեար օլան պէլաղէթլիյէ միւէսսիր պիր նութգ իրատ իտիպ, էվվէլա, օ կիւնիւն ումում Գաթօլիքլէրճէ հայիզ օլտուղը պէօյիւքլիւկիւ, էհէմմիյէթի ազիմէսինի պէեան, վէ պիւթիւն ալէմտէ միւթէմէքքին Գաթօլիքլէր, օ կիւնիւ Գաթօլիք Ուլու Քիլիսէսինին Րէիսի էքպէրի բուհանիսինին եէվմը մախսուսը միւնասիպէթիյլէ բայլադ վիյնէթլէր, շէնլը այինլէր իճրա իթտիքլէրի կիպի, Էրմէնի-գաթօլիք ճէմաաթընըն տախի պու ումումի մէսէրրէթէ իշթիրաքտան կէրի տուրամայաճաղընը իֆատէ իթմիշ, վէ սէօզիւնէ տէվամ իլէ տէմիշ տիր քի, «Էվվէլ, պիզ Էրմէնի-գաթօլիքլէր, չար ագթարը ճիհանէ եայըլմըշ օլան իւչ եիւզ միլիօնը միւթէճավիզ Գաթօլիքլէր իչինտէ բէք ճիւզի պիր գըսըմ թէշքիլ իթմէքտէ իսէքտէ, ֆագաթ էն քիւչիւք պիր կիւլ պիլէ, պիր էլպիսէ իւզէրինէ գօնուլտըղընտա, էհէմմիյէթի հիսս օլընաըղը կէօրիւլտիւկիւ կիպի, վասըֆ Գաթօլիք ալէմինտէ տախի Էրմէնի-գաթօլիքլիկին էհէմմիյէթի մախսուսասի վար տըր։ Պիզ, պու էհէմմիյէթի Րօմա Ուլու Քիլիսէսինէ, օ Քիլիսէնին կէօզէ կէօրիւնմէյէն Պաշընըն քիւրրէի արզ իւզէրինտէ Վէքիլի մութլագը օլան Բաբալար հազրաթլըրա պօրճլույուզ. զիրա օնլար տըր քի, պիզի, ապա ու էճտատըմըզըն մէզհէպինտէ սագլամայա, պիզի այըրճա պիր ճէմաաթ մագամընտա թանըթմայա, կէօնակէօն մատտի վէ մանէվի եարտըմլարըյլա միւէսսէսէլէրիմիզի թէշասիս իթմէյէ եարտըմլար իթմիշլէր, միւլայէթիմիզին մուհաֆազասը իչին հէր տիւրլիւ թէշապպիւսին իթթիխազընտան կէրի տուրմամըշլար, վէ պու կիւն, անլէրին Խալէֆի միւհթէրէմինին պու պէօյիւք եէվմը մախսուսը տըր քի, հէր եէրտէ պուլունան եիւզ միլեօն Գաթօլիքլէր, բուհպան մէ ավամ, հէր միլլիքտէ քէմալը շաշգըն վէ տէպտէպէ իլէ Թասլիմ իտիխտորլար, վէ էնվայի գըյմէթտար հէտիյելէր իլէ Թալթիֆ իյլէհօրլար։ Պիզ քի, պու Բաբալարըն նիչէ էյլիքլէրինի կէօրմիւշ իսէք, պու կիւն, օնլարըն միւհթէրէմ պիր Խալէֆինին եէվմը մախսուսընտա Փիթուրսըզ տուրամազ պէօյլէ պիր նանքօրլիւք, այնի պիր խէթա օլուրտը։ Պիրնապէրին հիսսիյաթը միլլիյէմիզէ գաթան խալէլ կէթիրմէյէրէք, աթալարըմըզըն, տէտէլէրիմիզին, պապալարըմըզըն սալիք օլտուգլարը գան պահասընա, պիր չօգ էզիյէթ վէ իշքէնճէլէր իլէ մուհաֆազա իթտիքլէրի պու Ուլու Մէզհէպին վէ Քիլիսէնին սատըգ էվլատլարը օլտուղումուզ ճիհէթլէ, հիսսիյաթը ուպուտիյէթքեարանէմիզի Բէտէրիմիզ հաշմէթլու Ծնունտը Պիոս Բաբա հազրէթլէրինէ պու վէսիլէ իլէ արզ իտէրիմ։»

Գերյ. Մէնէվիշեան Վ.՝ նութգընա պու զէմինտէ պիր միտտէթ տէվամ իտէրէք, պիր արա սէօզիւ ճէմաաթճա պուլընտուղումուզ հալէ նագլ իլէ, «Սահիհ տիր քի, սօն վագըթլարտա ճէմաաթըմըզ իտարէյի միւլքիյէ վէ Թէէսսիւֆ օլընաճագ պիր տէվրէ կէչիրիյօր. ֆագաթ հէր զէման վէ հէր միլլէթտէ պու կիպի տէվրէլէր վուճուտա կէլմիշ վէ կէչմիշ տիր. պիզիմքինին տէ մուվագգաթ օլտուղընը վէ միւպէտտիլ ինթիզամ օլաճաղընը միւմքիւն վէ Թէմէննի իթմէլիյիզ։ Պունըն իչին պիզէ լազըմ օլան իթթիֆագ, մուհապպէթ վէ ղայրէթ օլուպ, պունլար

օլուրտա, հէր տիւրլիւ միւէսսէսաթըմըզըն խոլա՛ վէ թէրագգըյը գաղին, մէքթէպլէրիմիզին ինթիզամը միւմքին վէ ֆուգարամըզըն գայըրըլմասը մուհագգագ օլտըղը աշքեար, վէ պու մէզիյէթլէրի էլտէ իթմիշ իսէ, եէսս իֆթիխարըմըզա սէպ» տէմիշ, վէ նիհայէթինտէ հայմէթլու Օնընճը Պիոս Բաբա հազրէթլէրինին Յօհաննէսը վէքիլէսիյէ պէնտէ թէպրիքեաթ վէ թէմամի հայաթլարը իչին տուա թէմէննիսեաթ իյլէմիշ տիր։

Խիթամընտա, Կ-Բաթրիգ բիւթ. էֆ. հազրէթլէրի Պօհպանիչ մատատ սէօյլէմիշ, վէ պիր ալայը բուհամի թէրթիպ օլունարագ, Կ-Բաթրիգխանէնին պէօյիւք սալօնընտա չէքիլմիշ, իքսիր վէ շէքերլամէլէր իքրամ օլունտուղը սըրատա, Բաբա հազրէթլէրի նամընա Կ-Բաթրիգ էֆ. յէ Թագտիմ թէպրիքեաթ իթմիշ տիր։ Պու սըրատա, Ջիմսա Թարիգաթի միւթէհայիզանընտան օլուպ, Յոբէլեան գըյմէթինտէ հազըր պուլունմագ իւզրէ Ռոմայա կիթմիշ օլան Տէր Բէդրոսեան Թ. Ս. Վ. Տէր-Գէորգեան, հէնուզ Ռոմատան աւտէթ իթմիշ օլմաղլէ, տօղրուճա Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրինի զիեարէթէ կէլմիշ վէ հազրէթի մուվաճէհէսինտէ Ռոմայի զիեարէթինի հիքեայէ իտէրէք, օրատա պուլունան բէհապիլինիմիզին Բաբա հազրէթլէրինին հուզուրընտա չըգտըգլարընտա, կէօրտիւքլէրի հիւսնի գապուլի, վէ միլլէթ նամընա Թագտիմ օլունան ուրպար, հէտիյէ Թագդիմը, արմա վէ սաիրէնին, խուսուսա հէտիյէ Թագտիմընըն կէրէք Բէնտէի էքպէրի բուհսուսինիմիզին վէ կէրէք ումում վաթիգան հէյէթինին ֆէվգէլատէ մահզարը Թահսին վէ Թագտիրլէրի օլտուղընը պէեան, վէ Բաբա հազրէթլէրինին, բէամը գապուլ էյլէտիկտա, «Հայաստան միլլէթլէրին մէնպայ վէ մէրքէզը հայաթ վէ գուհուրի տիր։ Էրմէնի միլլէթի, ալիմ, զէքի վէ գայեուր պիր միլլէթ տիր։ Էրմէնի լիսանը վէ Թիւրքճէ ձէս վէ արապալութիւնլարը ղաքէթ լաթիֆ վէ ձալիպ տիր։ Պէն, պու միլլէթի, լիսանընը, ձէս վէ արապալութիւնլարընը Թէվգէլատէ սէվէրիմ, վէ Թիլիսաճէ տաիրէսի իթթիֆագա տախուլինէ տօղրու իթտիքիմ կիպի, տիւնեատէ սաատէթ ու բէֆահընը տախի թէմէննի, վէ Թիւրքիանըն տախի պուսուղը եէնի խառբէի մէշրութիէթ, պու միլլէթին նաչիլ բէֆահ ու սաատէթ պահսալըրնը մէմնուն իչլէրիմ» տէյի պէեան պուեուրտուգլարընը Թէպլիղ իթմիշ, վէ պու իւֆթիխար, ֆագաթ հիտիաթքեարլըղա հէնուզ կէլնէ չալըշա կէօրիւնէն միւմթազ վ.-ին չու սէօղլէրի, ումում հուզզար Թարաֆընտան մէմնունիյէթլէ տինլէնմիշ տիր։

Պիր միւտտէթ սոնրա, հուզզար Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրինին էլլէրինի պուսէ իտէրէք, մուֆարագաթ իթմիշլէր տիր։

ԳԸՃ ՎԷԼՏԻ

Պու սէնէ մէմլէքէթիմիզին իգլիմի տախի, կէօրիւնիւր քի խառիճէ հիւքիւմէթ կիպի Թէպտիլ օլտու։ Հէր սէնէ պէյլէ էյլիւլիւն իպթիտասընտա «Օ. Յակոբ պապա սագալընը աճըտը» տէրտէ մէշհուր մուֆապինճէ, չէհրիմիզտէ անճագ մէզգիւր եօրթու վագթընտա գար պէքլէնիրքէն, պու սէնէ, իքի այ գատար էվվէլ գար եաղմայա պաշլատը, վէ բազըր իքիթեր սապահը եաթագլարըմըզտան գալգտըգլար, չէտիտ Թիպի վէ գար Թուրթանասը իլէ պիրլիքտէ, էթրաֆլարընը չէվրալ կիպի պէմպէյազ պիր գար գաթլամըշ օլտուղընը կէօրտիւքլէրիմտէ, պու հալ՝ պէնիմ վէ էսնաֆը հայրէթտէ, ֆուգարայը իսէ, տէհշէթտէ պըրագտը։

Պու հալ, Թամամիյլէ պիր հիւքիւմէ օլուպ. իշէ իշէ օրմանտա բէք աէ Թէզատիր իթմիշ, վէ պէլքի տէ պաղը խօշ ճիհէթլէրի վար տըր. չիւնքի խալգ մէվսիմինին լէթաֆէթլէրինտէն մահզուզ օլամայէն մէզքիւր իքի տըրտ՝ էֆէնտիմ՝ օլալօ, սաատէ վէ սաիր էնէնէլէր չիմտիլիք օրտայա մէվսիմինին հալի տա, խալգ մէվսիմի գատար վէ

պէլքի սանա զիեատէ մէճուրան գալըրլար խօշ տէ, պիլաքիս ֆուգարա վէ պիչարէկեան իչին, պու մէվսիմ, հանգէթէն մուճիպի տէօլալ օլուր. Տերպա, նաթէլ օլա-սը կէօրմիշ պաղըրտագ մէվճուտ կէօր-միւրքէն, նաղար գալըրլար օտունա ու զահիրէի զէմի ուհաթիա բէհմըրերէ, օլտըղը Թէմաշրա, կէօրիւճիլէր անճագ պաղօր վէ սէվտէքճի ճէյպլէրինի Թաշըրմա մանգաղա, պիքէս մանգալ քիւմիւրթա, պու պէքլէյէնտէ. հէր կիւն վէ հէր տագիգա պիր էօլիւմ տիր։

Իշթէ պու էֆաթ, նէ ալըմի չօգ սիրիւմամըշ օլուպ, չօնճա սալաֆըմըզ ռէհպէրլիք, ալլէ, պիզ տէ պաշ Թաշըխա սէվէրիմ, պէլքի պաղըր վէ գար Թարաֆ Թէսատիֆի օլարագ, շէրտերէն քի, օլաճագ ճէք... պօյլէ եապըլմաղա եաղըշմաղը գարարլաշմըշ պօյլէ նէվարդիր. Պէնտէի Սալայի վէ մէսէլէ, պու գալըպէ ալըր...

Հէր կիւն գաղէթալար, սիյասի մէգալէլէր, միլլի պէնտլէր իլէ տօլտուրուլուրլար. հիւքիւմէթ տախիլի վէ խարիճի պիր չօգ մուհիմ մէսէլէլէր իլէ իշթիղալ իտիյօր. մէմուրլար՝ խազինէի հուգուգ վէ սաիրէ իլէ էվգաթկիւզար օլուրլար։ Պունլար հէպսի ալէա, ֆագաթ տէվրը խաթխաթասա հէր չէյին բարլագ կէօսթէրիլմէսի, սէֆալէթ վէ գարուրէթին հալըրդըլանմասը պիր մէճպուրիյէթ ալթընտա օլտըղը ճիհէթլէ, գաղէթալարըմըզտա, մէմլէքէթիմիզին ֆագըր հալի բէք խաֆիֆ կէչիրիլմէքտէ օլմասըյլա պէրապէր, հագգէթթէ չէհրիմիզին մէվգիի միւճէպինճէ մուավէնէթ ալէն վէ խէֆի հէր միլլէթին հիմայէսինէ Թամիրլէր վէ միւհթաճ գիմսէլէրէ, պիր աէ սոն իբի խուչ այ գարֆընտա հէր Թարաֆտան կէլէն Թաշրալը պիչարէլէր քիւլլիյէթլի օլտըղը օլտուղընտան, հիւքիւմէթ, գաղէթալար, միլլէթլէր, պիր աղ տա պու մահիմ նօգթայա հասըրը նազարը տիգգաթ իթմէլի տիրլէր։

Պիզտէ տախի հէմ էքիր, հէմ Թաշրալը պէք չօգ ֆուգարա վէ միւհթաճըն վար տըր. Եէրլիլէրէ ֆուգարայը ֆէրվէր ճէմիյէթլէրինտէն հէր սէնէ պու մէվսիմտէ ազ չօգ մուավէնէթ օլունտուղը կիպի, պու սէնէ տախի բէմագ իչին մուավէնէթին խաբիճէ գալմամըշ տըր. Պէօյլէ գարտաշլարըմըզըն էքսէրիսի, օճագլարը քիւյնաշ պիր տէրտէ Թահամմիւլ իտէմէզ. Պօնլարըն խաթըրը ճէք, կիւմիւշճէկ ճէք, հէյքէլճէկ ճէք, էլհասըլ ճէք, ճէք, ճէք. Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրի, կէրչի մահիյէ պիր գաչ միճիտիք իգար իլէ, պօնլարըն իգամէթի իչին պիր մահալլ քիրալամըշ, վէ պիր գաչ Թէֆա աա հէր պիրինէ օնար էրզաք խայրէթ վէրմիշ տիր. Լաքին Թաշրալը գարտաշլարըմըզ իւսթիւնէ, միւնասիպէթսիզ, իւմիթլէրի պաշլարը աճըգ սաչըգ վէ նաֆագալարը բէք աէֆիլ օլմասըյլա, հէր կիւն խասթալանմագ Թէհլիքէսի ասըլլարը պաշըմըզտա պէքլէնիյօր. Պու պիչարէլէր, պու մաղլումլար, իքիսի պիր Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրինէ կէլիյօրլար, սըղընըյօրլար, իշ, իքմէք, էլպիսէ պիր մէսքէն

Թէլաշիւլ նախոտ նաչարաճագ գատար խասնէ խութէօլլար. մէմլէքէթլէրինտէ աժէթ իթմէք իւզրէ, պէհէրի իչին 8, 10, 15 լիրա Թալէպ իտիյօրլար. սալգաթ գաբուրէթ վէ չիտտէթի իհթիեաճ իլէ պազըն աղըզլարընը պօղուպ, Թէհամմիւլիւ Թասխի պուլունուօրլար։ Եարըն աա, պու պիչարէլէր, միւթէպէրանըմըզըն, աաահալը սէրվէթին խանէլէրինի, մաղազալարընը էլէ ալաճագլար. օրալարա գատար միւրաճաաթ իտէճէքլէր տիր։ Կ-Բաթրիգ էֆ., պունլարա էլաչն կէլէն մուավէնէթի իթմիշլէր վէ իթմէքտէ տիրլէր. լաքին տօղրուսը սէօյլէնէլիմ. Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրի, հէր կիւն 40–50 գատար ֆուգարայա եարտըմ իտէմէզլէր. Կ-Բաթրիգխանէ սանտըղը տա, պունլարա քիֆայէթ իտէճէք իգթիտարը հայիզ տէյիլ տիր. Իմտի, պու իշին հէր հալտէ պիր զամիպօն Թէշքիլ օլունարագ, պիր Թարաֆտան հիւքիւմէթէ պիլտիրիլմէլի, տիքէր ճէմաաթլարըն Թաշրալը պիչարէլէրինին խալտըքլի կիպի, պիզիմքիլէրէ տէ եարտըմ խալդէսի խաթիրտա օլնմալը, վէ տիքէր Թարաֆտան ճէմաաթըմըզըն հէր սընըֆը, օ զամիպօնա մուավէնէթ, ազ չօգ տիւրլի իթմէճէլի տիր։ Մութլագ սուրէթթէ նագտ կէօնտէրմէք տէ շարթ տէյիլ տիր։ Էսկի եաթագ, եօրգան, գուլլանըլմըշ էսվապ վէ սաիրէ տախի կէօնտէրիլէպիլինտէ, օ պիչարէլէր իչին մագպուլա կէչէճէք տիր։ Էն զիեատէ պէօյլէ սըրալարտա համիյէթ, ինսանիյէթ իճաբըն լազըմ տըր։ Միլլէթլէր, նէ տէրէճէ մէտէնիյէթլէ, հիւսիւմէթը ալըյէ իլէ մութթասըֆ օլտուգլարընը, անճագ քէնտի մալլար վէ սէֆի հէմճինսլէրի, հէմմիլէթլէրի գարշուսընտա կէօսթէրտիքլէրի շէֆգաթ իլէ խաբալլըլըրլար. Կէրէք մէզհէպիմիզ վէ կէրէք զէմանըն աքշամը մէտէնիյէթ, կէրէք միլլէթ տույղուսը, պու պապտա պիր միլլէթին պուլունմասը, միւթէպէրան վէ սահապը սէրվէթի իւգէրինտէ պու խուսուսլարըն մուգատտէս վազիֆէլէր գօյմըշ տըր։ Սալընըզ պուլասա վէ միւթէպէրանը միլլէթ սըֆաթըլը իրադէ իթմէք գաֆի տէյիլ տիր։ Օ սըֆաթըն խագգը իթտիրարիլի խըզմէթլէր իլէ իֆա օլունմալը տըր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ ՊԱՇ ՎԷՔԻԼԻՆԻՆ ՆՈՒԹԳԸ

(4612 Ն. տան տէվամ վէ խիթամ)

«Մ. Իզվօլսքի իլէ միւզաքէրաթտա, Ռուսիա իլէ Ինկիլթէրրանըն Շարգ մէսէլէսինտէքի նօգթաի նազարլըրը պիր պիրինէ եագըն օլտուղը անլաշըլտը։ Իրան հագգընտաքի Ռուս վէ Ինկիլիզ մուգավէլէսինին ագտընտան պէրի Ռուս գուտտու ճիվարընտա գարըշըգլըգլար զուհուր իթմի իսէ տէ, բէք չօգ միւշքիլաթա րաղմէն, իթիլաֆ վէ Թէէննի իլէ հարէքէթ իտիլտի։ Պիզիմ, Էվրօբայը միւխթէլիֆ հէյէթլէրէ այըրմագ արզու իթտիքիմիզ հիւքմ իթմէք՝ տօղրու տէյիլ տիր։ Ֆրանսա իլէ միւնասէպաթըմըզ՝ սամիմանէ տիր։ Ֆագաթ Ավսթրիանըն միւթթէֆիգլէրի օլան Ալմանիա վէ Իթալիայա գարշը տախի գալպիմիզ աչըգ տըր։ Պիզ, քէնտիմիզ իչին հիչ պիր շէյ իսթէմէզօրուզ։ Էվրօբանըն հուզուզը ումումիյէնին մուհաֆազասը վէ Թիւրքիա իչին միւսալէմէթին իւսալըրնա մանի օլաճագ վէ էյի պիր հիւքիւմէթէ հիւրրիյէթ Թարիգինի աչաճագ պիր սուրէթի Թէսվիյէ իսթէօրուզ։ Էվրօբանըն վազիֆէսի միւշթէրէքէսի Շարգտա գուհուր իտէն միւշքիլաթա, եէնի միւշքիլաթ գուհուրընէ մէյտան վէրմէքսիզին ղալէպէ իթմէքտէն իպարէթ օլմալը տըր։»

Մ. Էսգուիթ՝ Ինկիլթէրրա իլէ Ալմանիա միւնասէպաթը հագգընտա շու սէօզլէրի սէօյլէմիշ տիր. «Իմբէրաթօր Վիլհէլմ պուրատա պիզէ միւսաֆիր օլալը պիր աէնի գատար օլուեօր. իմբէրաթօր, բօլիթիգալըրը էսասը՝ Էվրօբատա սուլհ ու սալանըն վէ Ինկիլթէրրա իլէ Ալմանիա աարասընտաքի միւնասէպաթըն հասէնէսինին մուհաֆազասը օլտուղընը սէօյլէմիշ իտի։ Պիզ աէ, Ալմանիա տախի պոյլէ պիր ֆիքրէ միւզահար օլմասընը, հէր պիրիմիզին մէվճուտ հօղուգ ճէրէյանլար վէ միլլի մէնֆաաթլէրիմիզ աաասընտա պուլունմագ իւզրէ, Ալմանիա աախի պաշգա պիր ֆիքրէ միւզահար օլմասըն վէ պու Թարաֆտա կիւճլի պիր միւնաֆէսէթին գըզքըշմաղա մահալ վէրմէտէն, — քի պիզիմ գանըմըզճա պէօյլէ տիր, — օ զէման, չիմտիլիք Պալգանլարտա օլան, պաշգա էքսէրիյէթ օլան, սաիրանը գարշըսընտա պուլունուլար Թուրթանաար գայի օլաճագ. օ զէման սուլհ ու սալան Թէյմին վէ հայամէթի չիւպհէ վէ Թէմինիյէթ միւլք ու պոլաթլարը պիր Թարաֆ իտիլէճէք վէ մէյտանտա սօնթլարարը խալէլ կէթիրիլմէյէճէք տիր։ Տէվլէթլէր, մէսնիյէթին միւտիրի մուվաֆագաթ վէ սուլհ ու սալանըն ճիհանըն էն պէօյիւք մուհաֆըզլարը օլտուգլարընտան, արալարընտա հայ խասըմ հէյէթլէր Թէշքիլինտէն պաշգա պիր խալ իթմէք իտէլէր տիր։ Պիզիմ Թէրէֆսարիտէ, նախոտ պէհարիւթիւմիւզ պաղըր Թէմինատ գուվվէթ իթմէք, նէ՝ աէ սոնթլարըրըմըզա սաղգայաթ գուլլանըլմագ իւզէրէ եապըլաճագ պիր սէֆէրի սէֆէրպէրլիք տիր։ Պիւթիւն մէմլէքէթլին էֆքեարը ումումիյէսի պու մէգզէտէ տիր։ Տօնանմամըզ, քէնտինէ Թէրէթթիւպ իտէճէք հէր վազիֆէյի իֆայէ միւգթէտիր տիր։ Հէր էճնէպի տէվլէթ տէնիզճէ մուհաֆազայը Թէֆէվվուգ իթմէք արզուսընտա պուլունտուղըմըզը պիլիր. ֆագաթ պու Թէֆէվվուգ Թէարրուզ վէ եա պիր հարէքէթը սէրպէրլիւմէ մագսատընը մէզապ օլմայըպ, Թիճարէթ վէ սէնաաթլարըմըզըն խարիճի Թէարրուզլարտան սագընտըրըլմասը իչին տիր։ Տօնանմամըզըն միւտաֆաայէթէ պուլունմասը իչին պիր սըֆաթ խափըզ օլմագ լիւզումէ Ինկիլիզ միլլէթի Թէմամէն էմին օլապիլիր։ Պիւթիւն Ինկիլիզ միլլէթինի միւթթէֆիգ իտէն պու գանաաթը գըրապըլ վար տըր քի, օ տա, տէնիզճէ հիւքիւմէթիմիզին իթթիրազ գապուլ իթմէյէճէք տէրէճէ քէֆիլէթի տիր։»

ԿԷԼԻՊՕԼԻՒ

(Կէլիպօլուտան Հոկտ. 25 Թարիխլէ պէր վէճհի աթի եազըլմըշ տըր.)

Ամսոյս 20ին, Երկուշաբթի երեկոյ, գիշերուան ժամը 1ին, քաղաքիս «Պալըգփազար» կոչուած Յունական թաղը՝ յանկարծական հրդեհ մը ծագեցաւ Վերափոխման Կարգի Գաղզիացի կրօնաւորաց Նարաչէն մեծ մատուռին պահարանէն, և անմիջապէս տարածուելով մոխիր դարձուց թէ՛ նոյն մատուռը, թէ՛ վրայի 13 սենեակներով անոցին տունը և մէջը գտնուող հարուստ գրադարանով մանչոց դպրոցը, և թէ՛ յարակից աղջկանց դպրոցը, այնպէս որ՝ երբ մնացատան կազմուած այդ մեծ շէնքին մէջ բնակող զոյգ մը Բէրեր և մէկ Ֆրէր յանկարծակիի գալով, հազիւ կրցան ազատուիլ, միայն իրենց վրայի հագուստներով. և այնուհետև մարդկային ճգանց հակառակ՝ ժամուան մը մէջ հրոյ ճարակ եղան ու մոխիր դարձան իրենց անական, եկեղեցական և դպրոցական ամեն տեսակ գոյքերը, որք՝ շէնքերով մէկտեղ՝ կը գնահատուին իբր 2000 ոսկիի կլորիկ գումար մը։ Մօտակայ 5-6 աղքատիկ տուներ ալ մնականաբար այրեցան, քանի որ ջրի պակասութիւնը, ցաւալի է ըսել, մեծ մղում տուաւ այդ անողոք կըրակին, որ թէեւ վայրեց վասմ. Կառավարչէ սկսեալ մինչեւ յետին պաշտօնէին ու հազարաւորներու ներկայութիւնը։

Այդ դառն դէպքը կը վերագրուի ո՛չ այնչափ անզգուշական դիպուածի, որչափ թշնամական գաղտնածածուկ հարուածի. հետեւաբար տեղական կառավարութիւնը կը հետապնդէ սոյն գաղտնի հանգոյցին ծայրը գտնելու, որ՝ աւա՜ղ,

գրեթէ յաճախ աննշմարելի կամ անյայտ մնալու կը դատապարտուի…։ Վերջապէս այլ եւս մնաւ այդ ծովահայեաց մեծ մենաստանին և սաք մոխիրներու կոյտին տակ թաղուեցաւ, երբ զուղադիպաբար նոյն օրը ամեն տեղ, Լատին եկեղեցւոյ մէջ համօրէն ննջեցելոց յիշատակն կը տօնուէր սեւազգեաց ու սգատեսիլ. այլ ընդհուպ կ'ակնկալուի այդ թաղուած մենաստանին շինուածական յարութիւնը, ինչպէս այրած փիւնիկն իր աճիւնէն…։

Երկու խօսք ալ անցած դարձածէ։

Գրեթէ 14 տարիներէ ի վեր՝ քաղաքիս մէջ հաստատուած սա Ասօմբսիօնիստ ժրաջլուխ Հայրեր՝ Յունական տարրին յարուցած արգելքներուն հակառակ՝ միշտ ունեցած են ամեն ազգէ ուսանողներ, որք 50է աւելի են առ այժմ, և 2 ամսէ ի վեր ալ՝ իրենց միաբանութենէն 3 մայրապետներ բերել տալով՝ ցարդ 25ի չափ ուսանողուհիներ ունեցան դարձեալ ամեն ազգէ։ Նոյն իսկ տեղւոյս Մէվլէվիխանէի պատուաւոր չէյխն՝ իր մանչ ու աղջիկ զաւակները այդ Հայրերուն դպրոցները կը խրկէ։

Երբեմն ոչ սակաւ Լատին գաթօլիքներ կային տեղս, սակայն այլեւայլ գործերով գաղթած են. մինչդեռ հիմա բնիկ թէ օտար հազիւ թէ կան իբր 12 անձեր. իսկ Յոյն Կաթողիկէ 17ի չափ, և իբր 35 հոգի ըլլալով մեծ թիւը կը կազմեն բնիկ և օտար Հայ-գաթօլիքներ, որոց տեղացի վարդապետն է բազմածանօթն Գեր. Տ. Յորէն Կ. Պարթեւեան, որ Ամեն. Տ. Տ. Սապապեան Կ-Պատրիարքին բարձր հաճոյումը և խորին խնամքը կը վայելէ նստած տեղը, մինչդեռ բնաւ չէր վայելած Օրմանեան Պատրիարքարանին՝ հակառակ 30-40 տարիներու չարժուն ու վազվռտող վիճակին։

Տեղն է ըսելու՝ թէ այն տիրահաճոյակ Օրմանեանին և իր սիրասուն սանն Շահլամեանին անխիղճ ոլերուն՝ ուրիշ չարերուն պէս՝ (իր թափուր տեղը լեցնող) այդ Պարթեւ Վ.ն ալ հանդիպած, և «հալածանօք հանդերձ» կրցած է ազատել իր կեանքն ու պատիւը՝ 3 տարիէ ի վեր Հայ Կաթողիկէութեան գիրկը դիմելով։ Արդէն իր հալածանքին պատմութիւնը պատրաստելու վրայ է, որ ոչ նուազ հետաքրքրական և միանգամայն քստմնելի պիտի ներկայացուի նոյն իսկ այդ Տ. Օրմանին և Տ. Շահլամին երբեմնի սիրականներուն.. այլ և այնպէս մեր Պարթեւն Տ. Յորէն՝ իր չատ մը բարիքներուն փոխարէն՝ զինքն առ նախանձու հալածողներուն այժմ փոխ ըլլալէ զատ՝ «ձեռքերնին ալ պագնելու եմ» կ'ըսէ միշտ. զի չատ ազատութիւն և չատ անդորրութիւն կը վայելէ մաքով ու խղճով, այլ եւս զէմը չունենալով ո՛չ աստիճանական քմահաճոյ բանութիւններ և ո՛չ չօրպաճիական կողխտ կռուութիւններ… «Պանր խուզխունէն լուծի» առակի ատվորական առածը իր յոգնած գլխուն վրայ յարմարապէս կատարուած է։ Ահա Օրմանեանը ատքին, Շահլամեանը անդին, Վանքեանն ալ սասր եռեւէն Իստասթոյէ մերժուած, մինչդեռ 1-2 աղայի խօսքով իրենց հալածածն Տ. Յորէն՝ առաջուան պէս չարժուն, հաստատուն ու եռանդուն՝ կը վազէ ու կը վազվռտէ թէ իր սիրած ու սիրուած և թէ նոյն իսկ ատած ու ատուած բարեկամներու տէրտէրուն, հիւանդներուն եւլն. և ուխտեր է այնպէս մնալ ցմիշտ՝ հանդէպ Ս. Եկեղեցւոյ և ընդհանուր Ազգին։

ՄԱՐԱԲԱՍ

ԲԱԲԱ ՀԱԶՐԷԹԼԷՐԻՆԻՆ ՅՈՒԲԻԼԷԱՆԸ

Րօմատան Նոյ. 16 թարիխիլէ աթիւէքի թէլէկրաֆնամէ ալընմըշ տըր.

Պու կիւն Ս. Պետրոս քիլիսէսինտէ Բաբա հազրէթլէրինին Յոբելեան մէրասիմի մուէթանիթան սուրէթտէ իճրա օլունմըշ տըր։ Սէքսէն պին քիշի, ալթօրթ եիւզ եպիսկոպոս վէ արքեպիսկոպոս, Իսկէնտէրիէ, Անթաքիա վէ սաիր ճէմաաթլարըն բաթրիգլէրի, քաաֆֆէյի սիւֆէրա վէ ֆէվգէլատէ մուրախխասլար հազըր պուլունմըշլար տըր։ Պապը բրէնսլէր, հիւքմտարլարա մախսուս օլան մահէլլտէ ասըլմըշլար տըր։ Պիւթիւն կիւն Րօմատա հէյէճանը ազիմ հիւքմ իթմիշ տիր։

ՄՈՒՀԱՐԷՊԷ ԹԷՏԱՐԻՔԵԱԹԸ

Գարատաղ վէ Սըրպիա հիւքիւմէթլէրի՝ ասքէրլէրինի թօրլամագտա օլտուգլարը ճիհէթլէ, հիւքիւմէթի Օսմանիյէ տախի իճապ իտէն թէտապիրի իթթիխազ իթմէյէ գարար վէրմիշ, վէ պու խուսուստա Հարպիէ Նէզարէթինէ իշարը քէյֆիյէթ օլունմըշ տըր։ — Սըրպլար վէ Գարատաղլըլար՝ Թաշլըճա (Եէնի-պազարըն չիմալի քըսմի) հուտուտընտա ասքէր ճէմինէ պաշլատըգլարընտան, Հարպիէ Նազըրը՝ մահէլլի էհալիսինին սիլահլանտըրըլմասընը վէ ասքէր կէօնտէրիլմէսինի էմր իթմիշ տիր։

Պէլկրատտան վէ Չէթինէտէն ալընան խապէրլէրէ նէզարէն, մէզքիւր չէհիրլէրտէ պուլունան Օսմանլը սէֆիրլէրի՝ Սըրպիա վէ Գարատաղ հիւքիւմէթլէրինէ պիրէր նօթա վէրէրէք, Օսմանլը հուտուտը ճիվարընտա թէտարիքեաթը ասքէրիէ իճրա իթմէլէրի՝ էհալիի մահէլլիէյէ սուի թէէսիր իթտիկինտէն, թէտարիքեաթը մէզքիւրէտէն ֆէրագաթ կէլինմէսինի իխթար իթմիշլէր տիր։

Պուլկար հիւքիւմէթինին Բէչթատա պիր ֆապրիգայա 30,000 ատէտ Մանլիխէր թիւֆէնկի սիպարըշ իթտիկի Սօֆիա Օսմանլը գօմիսէրլիկինտէն մէրճիինէ պիլտիրիլմիշ տիր։

Պուլկարիստան՝ 300 էշիա վակօնի վէ 8 լօգօմօթիֆ սիպարըշ իթմիշ տիր։

Սէլանիքտէն եազըլըյօր կէօրէ, Թօբճը ալայը էֆրատը, սէրի աթէշլի եէնի թօբլարըն թէրթիպաթըյլա ֆէվգէլատէ մէշղուլ տըր։ Եիւզ ատէտ պալիղ օլան պու թօբլար, կէլէճէք հաֆթա զարֆընտա Պուլկարիստան հուտուտընա կէօնտէրիլէճէք տիր։ Պիր թարաֆտան Սէլանիկէ ասքէր սէվգ իտիլմէքտէ օլուպ, պունլար տախի հուտուտա կէօնտէրիլմէքտէ տիրլէր։

Վիէննա գազէթալարընըն Թաշլըճադան ալտըգլարը մալիւմաթա նէզարէն, Թիւրքիա՝ Սըրպիա վէ Գարատաղըն հէր տիւրլիւ միւվէրրէտաթընա գարշը հուտուտը գարագոլլարը իւչ միսլինէ չըգարմագլա թահքիմ իթմիշ տիր։ Ավստրիա-Մաճար ասաքիրինին թէրք իթտիկլէրի գըշլալարա քիւչիւք Օսմանլը միւֆրիզէլէրի գօնուլմըշ, վէ Թաշլըճայա ըէտիֆլէր ճէլպ իտիլմիշ տիր։ Էշգըեա չէթէլէրինին հիւճումլարընա մուգավէմէթ իտէպիլմէք իչին Իսլամ էհալիսինէ սիլահ վէ մուհիմմաթ թէվզի գըլընմըշ տըր։ Սըրպ վէ Գարատաղը էշգըեանըն պիր հիւճումը սըրասընտա, Արնավուտլար՝ 2000 քիշիլիք պիր ֆըրգայի մուավինէ վառ իթմիշլէր տիր։

Թաշլըճա ասքէրի գօմանտանը Ճավիտ բաշա՝ Թաշլըճադա Ավստրիա-Մաճար գօնսօլոսօսընըն խըզմաթընը Պապը Ալիյէ իշար իթմիշ տիր։

Շու էսնատէ տախիլի սանճագտա ասայիշ հիւքմ իթմէքտէ տիր։

Սըրպիայա, Ֆրանսատան տախի սէրի աթէշլի 226 թօբ, 100,000 դումպարա վէ Պէլճիգատան 20,000 Մաուզէր թիւֆէնկի կէօնտէրիլմիշ տիր։ Տիկէր 30,000 թիւֆէնք վէ 200 միթրալյէօզ պէքլէնմէքտէ տիր։ Գըշ օլմագըլա պէրապէր Պէլկրատ էթրաֆընտագի Սըրպ ասաքիրի չէքիլմիշ վէ ճիվար քէօյլէրատէ եէրլէշտիրիլմիշլէր տիր։

Ավստրիա հիւքիւմէթի տախի պօշ տուրմայըպ, Պօսնա-Հէրսէքտէ վէ հուտուտ բոյլէրինտէ պազը թէտարիքեաթ իճրա իթմէքտէ տիր։

Րուսիա հարպիէ վէ պահրիէ նազըրլարը՝ Տումատան եանի Րուսիա Մէճլիսի մէպուսանընտան ֆէվգէլատէ թախսիսաթ իսթէմիշլէր տիր։ Սիլահ վէ մուհիմմաթը համիլ թրէնլէր, պիլա ֆասըլա Ճէնուպա սէվք իտիլմէքտէ տիր։

ՕՍՄԱՆԼԸ ՎԷ ՊՈՒԼԿԱՐ ՄՈՒԽԱՊԷՐԱԹԸ

Էվվէլքի կիւն Օսմանլը վէ Պուլկար միւզաքէրաթը տէվամ իթմիշ, վէ Շարգ տէմիր եօլլարը գումպանիասընըն հիսապլարընը թէտգիգ իչին ճէլպ իտիլմիշ օլան Պուլկար միւհէնտիսլէրի Տէրխատէթէ կէլմիշ օլմալը, մէզքիւր միւզաքէրաթտա հազըր պուլունմըշլար տըր։ Պուլկար էրքեանը խիթթիսասը իլէ Շարգ տէմիր եօլլարը գումպանիասընըն տիրէքթօրլարը պէյնինտէ տախի պիր իճթիմա վուգու պուլարագ, գումպանիանըն տախիլի մախսուսէսինտէ հիսապլարը պագըլմըշ վէ նէթիճէի թէտգիգաթ Պապը Ալիյէ թէպլիղ իտիլմիշ տիր։

Սօֆիատան «Լա Թիւրքի»յէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Թիւրքիա իլէ ճէրէեան իտէն մուխապէրաթըն պաշա չըգմամասը իւզէրինէ, Պուլկարիսթանտա պիր պուհրանը վիւքէլա զուհուրի մուհագգագ օլտուղընը, Պուլկար գազէթալարը եազըյօրլար։ Մ. Լիափչէֆ՝ Սօֆիայա չաղըրըլմըշ օլուպ, միւմաիլէյհ, հիչ պիր նէթիճէ էլտէ իտէմէյէրէք, կէլէճէք հաֆթա զարֆընտա չէհրի մէզքիւրտէ պէքլէնմէքտէ իմիշ։ Թիւրքիանըն մէթալիպի չայեանը գապուլ օլմատըղը՝ Սօֆիանըն քաաֆֆէյի մէհաֆիլի սիյասիյէսինտէ պէեան օլունուեօր։

Անճագ մուխապէրաթըն գաթթ օլունմասը՝ թարաֆէյն արասընտա մուհարէպէյէ սէպէպ օլմայըպ, մէսէլէնին հալլի Գօնֆէրանսա իհալէ օլունաճաղը միւհթէմիլ տիր։

Նոյ. 17 թարիխլէ Սօֆիատան մէզքիւր ղաչէթայա կէլէն տիկէր պիր թէլէկրաֆնամէյէ պէեան օլընտըղընա կէօրէ, Շարգ տէմիր եօլը խաթթլարը հագգընտա գումպանիանըն մէթալիպաթը իֆրաթ տէրէճէտէ օլմագտա տէվամ իթտիկի հալտէ, պու խաթթլարը կէրի վէրմէք թէքլիֆի իւզէրինէ, Սօպրանիէ մէճլիսինտէ կիւրիւլթիւլիւ միւզաքէրաթ ճէրէեան իթմիշ, վէ րէյիսի վիւքէլա Մ. Մալինօֆ՝ ահվալի վէ միւզաքէրաթըն սուրէթը ճէրէեանընը թէֆսիլէն պիլտիրմէք իւզրէ, էօքսինօկրատ ավիմէթ իչլէմիշ տիր։ Պու թէշէպպիւսին նէթիճէսինի անլամաք իչին, մէպուսլար օ աքշամը բաթթասընտա պաշ վէքիլին ավտէթինէ պէքլէմիշլէր տիր։

*** Միւզաքէրաթա սիւն տախի տէվամ օլընմըշ տըր։ Անճագ խաթթըն վարիտաթ վէ մէսարիֆաթ միգտարը հագգընտա Պուլկար մուրախխասը վէ մէմուրլարը իլէ չիմէնտօֆէր տիրէքթօրլարը պէյնինտէ պազը նօգթալարտա մուխալէֆէթի էֆքեար հասըլ օլտըղընտան, պիր ազ սօնրա չիմէնտօֆէր տիրէքթօրլարը գօմիսիօնտան չըգըպ կիթմիշլէր տիր։ Պունըն իւզէրինէ, Պուլկարիսթանտա մէվճուտ վէ միգտարը 600 գըլթատան իպարէթ օլան էվգաֆը Իսլամիյէյէ այիտ խիւլասայի հիսապիէ միւզաքէրէ օլընմըշ տըր։ Խիւլասայի հիսապիէնին պիր գօբեասը պու կիւն Պուլկար մուրախխասլարընա վէրիլէճէք տիր։ Միւզաքէրաթա եարըն տախի տէվամ օլընաճագ տըր։

Զմյռնէքի խանըմլարըն մաէթթէէսսիւֆ անըյաշըլարըզը վէճհիլէ, միւթէպէրանը ճէմաաթըմըզդան Յովհաննէս էֆ. Գանթարեան՝ պիր զէմանտան պէրու խասթա օլտըղը հալտէ, տիւն, Պէօյիւք-Ատատա վադը սէյֆիյէսինտէ վէֆաթ իթմիշ տիր։

Այրի Տիկին Լիւսի Գանթարեան, Օր. Մարի Գանթարեան, Այրի Տիկին Համասփիւռ Ա. Գանթարեան և զաւակունք, Տիգրան Երուանդ, Յովսէփ, Սարգիս և Օր. Բրաքսին Գանթարեան, Տէր և Տիկին Միսաք Մասրաֆեան (Եգիպտոս) և զաւակունք, Տէր և Տիկին Բիւզանդ Մասրաֆեան (Եգիպտոս) և զաւակունք, Օր. Վերոն Մասրաֆեան, Յովհան էֆ. Փիլիպպոսեան, Տէր և Տիկին Գոմէր Փիլիպպոսեան և զաւակունք, Տիւսի ընտանիք, ինչպէս նաեւ համայն ազգականք ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն զգաւնազէտ մահ իրենց ամուսնոյն, եղբօր և ազգականին

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖԷՆՏԻ ԳԱՆԹԱՐԵԱՆԻ

որ հանգեաւ ի Տէր, երէկ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան և ընդունելոյ զՍ. Խորհուրդս Եկեղեցւոյ։

Բարեկամք և ծանօթք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան արարողութեան, որ պիտի կատարուի յառաջիկայ Ուրբաթ, այսօր 7/20ին, ժամը 9½ին (Ը. Ե.), Ս. Յովհան Ոսկեբերան Եկեղեցին, ուր արդէն փոխադրեալ է մարմինը, և ի հանգիստ հոգւոյ Հանգուցելոյն մասնաւոր Պատարագ պիտի մատուցուի։

Մեծ-Կզզի, 5/18 Նոյեմբեր 1908

Կը խնդրուի ծաղկեփունջ չղրկել։

** Մահազդ չընդունողներէ կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

ՌՈՒՄ ԲԱԹՐԻԳԽԱՆԷՍԻ

Րում բաթրիգխանէսինին էկլէզիաստիքի Ալիթիա գազէթասընտա աթիւէքի ճիւմլէլէր օգունմըշ տըր. «Կէնճ Թիւրքլէրի տէ, Իթթիհատ վէ Թէրագգը ճէմիյէթինի տէ, թէմին իտէրիզ քի, խարբէի սապըգանըն ավտէթի իչին քէնտիմիզտէ հիչ պիր մէյլ վէ արզու եօգ տըր։ Հաեաթ վէ եա մէմաթ տէրէճէսինտէ պիր մէճպուրիյէթ կէօրմէտիքճէ, էճնէպիլէրին միւտախալէլէրինի գաթիէն գապուլ իթմէյիզ։ Պու սէօզլէրիմիզտէն՝ էլպէթթէ նէ տիմէք իսթէտիկիմիզ անլաշըլըր։ Լաքին արզումուզըն խիլաֆընտա պիր սէպէպտէն տօլայը պու կիպի միւտախալէյէ լիւզում կէօրիւլէճէք օլուր իսէ, պիւթիւն գաբահաթ քէնտիլէրինէ այիտ օլաճագ տըր։ Քէնտիլէրինի թէէմին իտէրիզ քի, պիզ, մէշրութիէթ տաիրէսինտէ հարէքէթ իտիխօրուզ վէ հիչ պիր վագըթ մէշրութիէթ թարիգինտէն չաշմայաճաղըզ. լաքին մէշրութիէթ հիչ պիր վագըթ միլլէթլէրին հէկտիկլէրինէ գարշը գալպինի վէ սինեասը, մէզհէպի բրօբագանտա թէշքիլի մանէասընտա տէյիլ տիր։ Միւսլիման վաթանտաշլարըմըզ էյճէ պիլմէլի տիրլէր քի, պէշ ասըրտան պէրի մուվաֆագ օլամատըգլարը պիր շէյէ պուկիւն պէօյլէ 20ինճի ասըրտա տախի մուվաֆագ օլամայաճագլար տըր։ Պու սէօզլէրի, իլք վէ սօն օլարագ սէօյլէյօրուզ։»

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ճէմաաթըմըզ Մէճլիսի մէպուսանընտա ազա թայինի իչին կէօնտէրիլէն գուրա պուսուլալարընըն թաատտիւտը, Կ-Բաթրիգխանէտէ, Գօմիսիօնը մախսուսը իլէ տէկէր զէվաթ հազըր օլտուգլարը հալտէ մուհթազամէն տէվամ օլունուեօր։ Գօմիսիօն ազալարը էքսէրիյէթի մէվճուտ օլմատըգճա, մուամէլէյէ պաշլանմաեօր։

Թահգըգաթը խուսուսիէմիզէ կէօրէ, 2200 գատար միւնթէխիպլէրէ գուրա պուսուլալարը կէօնտէրիլմիշ, 150սի, վէֆաթ եա ղայպուպէթ սէպէպիլէ պուլունամամըշ վէ անճագ 1100 միւնթէխիպլէրտէն գուրա պուսուլալարը վիրուտ իթմիշ, վէ գուրալարըն թաատտիւտը զէմանընտա գատար կէլէն 20 պուսուլա տահա, Գօմիսիօնճա վէրիլէն գարար մուճիպինճէ գապուլ օլունմուշ, ֆագաթ թաատտիւտա պաշլանտըգտան սօնրա կէլէն 30 գատար պուսուլա գապուլ օլունմամըշ տըր։

Շիմտիյէ գատար 700տէն զիյատէ պուսուլալարըն գուրալարը թաատտիւտ օլունմըշ, վէ իշիթտիկիմիզէ կէօրէ, պունլարտան չիմտիքի հալտէ աթիւէքի զէվաթ էքսէրիյէթ գազանմըշլար տըր.

Գգ. Յ. Ճամճեան, Կ. Պատուհասեան, Հ. Ե. Բիլճեան, Հ. Գ. Մէնէվիշեան, Հ. Յ. Մէհրապեան, Հ. Գ. Գալէմքեարեան, Հ. Ե. Տայեցի, Հ. Ս. Տէր-Մովսէսեան.

Յ. պէյ Ալէքսանեան, Գ. էֆ. Սինապեան, Մ. էֆ. Մըսըրլը, Յ. պէյ Գույումճեան, Ս. էֆ. Սազըղ, Ա. էֆ. Երամեան, Պ. էֆ. Շէրպէթճեան, Ա. էֆ. Ադնուռ, Վ. էֆ. Գասապեան (էճզաթաճիրի), Գ. էֆ. Ոսկեան, Յվս. էֆ Թօլաեան, Յվհ. էֆ. Թօլայեան, Ա. պէյ Կէօչէեան, Ս. էֆ. Հիւրմիւզ, Գ. էֆ. Հաճիպիար, Յ. էֆ. Խօրասանճեան, Յ. էֆ. Կիւմիւշեան, Ե. էֆ. Նուրիճան, Ա. էֆ. Քէօսէեան, Տր. Ա. էֆ. Թումայեան, Մ. էֆ. Երազեան, Տր. Գ. էֆ. Զօհրապ, Պ. էֆ. Մոմճեան, Ա. էֆ. Ալիք, Զ. էֆ. Շիշմանեան, Պ. էֆ. Խանլեան, Գ. էֆ. Աբել, Յ. բաշա Սազըղ, Պ. էֆ. Ճամճեան, Պ. էֆ. Մահճուպ, Մ. էֆ. Նուրիճան, Տր. Յովհաննէսեան, Տր. Մ. Հէքիմեան, Տ. Ս. Միսաքճեան։

Իշպու 8 պուհպան վէ 34 ազամ չիմտիքի հալտէ էքսէրիյէթի գուրայը գազանմըշլար իսէ տէ, հէնուզ թաատտ օլունաճագ պիր գաչ եիւզ գուրալարըն նէթիճէսինտէ պու զաթլարըն եէրինէ տիկէրլէրին կէչմէսի տէ իհթիմալտէն

տիր: — Ճաւմասյա գասապ Թասասարին խիթամը մէմաւլ տըր:

*. Էրմէնի բաթրիկի ճէտիտի Անին. Իզմիրլեան Մաթէոս Սրբազան, պու իքամէթի սէնիէ Մայըսըն Հիւմայիւնու տաւէթ օլընտըղը Ասըրէ վէ Մէզատիւդ նէզարէթլերինէն Բաթրիգխանէյէ պիր թէզքիրէ իլէ պիլտիրիլմիշ օլտուղու, պու բէանի գապուլ էտէ բաթրիգի միւշարիլէյհէ բէֆագաթ խուէճէք օլան բաշյաի վէ ճիմաանի վէքալէթ, Բաթրիգխանէտէ Թայինի օլունմըշ տըր:

Բաթրիկի միւշարիլէյհ ճումա կիւնիւ հուզուրը Շահանէյէ գաբուլ օլունաճագ տըր:

*. Պուլկար էկզարխը Թարաֆընտան արհիմանտրիտ Պօրիս, Էկզարխխանէնին գաբու քէհեասը նասբէթ էֆ. իլէ պիրլիքտէ տուն Էրմէնի բաթրիգխանէսինէ կէլէրէք, բաթրիկի ճէտիտ Իզմիրլեան Սրբազանը թէպրիք իթմիշ, վէ պու միւնասէպէթլէ Էկզարխ Էֆ.նին սէլամլարընը թէպլիղ իլէ, միւշարիլէյհին, պիր աղ նասիպ օլմասընտան մէմնունիյէթլէրինի պէյան իլէմիշ տիր: Բաթրիգխանէ մէմուրլարը Թարաֆընտան միւսաֆիրլէրէ իքրամ օլունմըշ տըր:

*. Մուրատ-Ռաֆայէլեան մէքթէպլէրինին գատիմ շակիրտանը, Թիւրքիատա վէ մէմալիքի էճնէպիէտէ պուլունան քէնտի մէքթէպ արգատաշլարընը մանէվի վէ մատտի մուավէնէթլէրտէ պուլունմագ, մինէթտառ օլմալարը խատրըմ իթմէք վէ իւսիզլէրէ իշ պուլմագա չալըշմագ իւզրէ, քէնտի արալարընտա «Մուրատ-Ռաֆայէլեան Սանուց Միութիւնը» նամընդէ պիր իթթիհատ թէշքիլ իթմիշլէր տիր: Իշպու ճէմիյէթ՝ աէրտալ օն նէֆէր կէնճլէրտէն միւրէքքէպ օլարագ, Երամեան Արամ Էֆ.նին Թահթը րիասէթինտէ պիր գօմիսիոն թէշքիլ իթմիշ վէ իլք տէֆա Հոկտ. 19տա, Խաչ գասապ գատիմ շակիրտան հազըր օլտուղու հալտէ, Վէնէտիկ Մխիթարեանլարընըն Պէյօղլունտա Սագըզ-աղաճընտա վագը մէքթէպինտէ ումումի պիր իճթիմա վուգու պուլմուշ տըր: Պու իճթիմատէ Երամ Էֆ.՝ ճէմիյէթին մագսատընը իզահ իթմիշ, վէ Թանզիմ օլունան նիզամնամէ լայիհասընը թէտգիգ իթմէք իւզրէ, 7 ազատան միւրէքքէպ պիր գօմիսիոն թէշքիլ գըլընմըշ տըր:

*. Իթալիա տէվլէթի Թարաֆընտան Յովհաննէս Էֆ. Աբելէ վէրիլտիկինի եազտըղըմըզ նիշան՝ «Գօմմանտօր տը լա գուրօն տ'Իթալի» օլմաեըպ, «Շըվալիէ (աստէա) տը լա Գուրօն տ'Իթալի» օլտուղու մուսահհիհատէն Թահգիգ գըլընմըշ տըր:

*. Թաշրալը էրմէնի միւհթաճին իչին Թարաֆը հիւքիւմէթտէն պու սէնէ ատա խի էրմէնի բաթրիգխանէսինէ 1000 լիրա Թէսլիմ օլընմըշ վէ Թէքմիլի 2000 լիրատան ալըպ օլաճագ օլան պու իհսանէնին 500 լիրասը էվվէլճէ վէրիլմիշ օլսուպ, չիմտի գալընըդ 500 լիրա գալմըշ տըր:

*. Եաւքէօյտէ Գալֆաեան Որբանոցընա Յազիճի Յասոտ նէզարէթինտէն վէրիլէն էթ վէ էթմէք Թայինաթը, եէնի նազըրըն հիմմէթիյլէ քէսիլմիշ օլտուղունտան, մէզքիւր Որբանոցըն միւտիրէսի Գրիստինէ Մայրապետ մէզքիւր Թայինաթըն աէվտաթը իթմասը իչին, կէչէն կիւն Մայըսըն Հիւմայիւնա ալփմէթլէ, Զաթը Շահանէյէ Թագտիմ արզուհալ իւզրէ, պու քասաթի ճէվապ վէյէ պիր արզուհալ վէրմիշ տիր:

ՕՍՄ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

(Իշպու հէյէթ պու կիւն, մուհիմ պիր իճթիմա իչին տավէթ օլընմըշ տըր: Պու տավէթ ամիտլէրի աալէթինամէ Թարաֆընտա կէօնտէրիլմիշ տիր:)

Տ.

Օսմ. Երեսփ. Խորհրդարանի Հայ անդամոց ընտրելութեան և առհասարակ Հայ Երեսփոխանները, ինչպէս նաեւ Հայ Ծերակուտականները ընտրութեանց խնդիրը խիստ ազգօգտակար հանգամանք մը ստացած ըլլալով, անմիջական խորհրդակցութիւն մը անհրաժեշտ դարձած է: Այս նպատակով Օսմ. Սահմանադրական Հայ մարմինը առաջիկայ Չորեքշաբթի օր, 5 Նոյեմ., ժամը 6ին Գալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նիստ պիտի ընէ:

Ուստի կոչում կ'ընեմ ձեր ազգասիրական զգացումներուն, որպէս զի ազգային իրաւանց պաշտպանումին նուիրուած այս ամենակարեւոր նիստին, ամեն սակայն զբաղում մէկդի ընելով, անպատճառ ներկայ գտնուիլ բարեհաճիք:

Մնամք յարգանօք

Ի դիմաց Օսմ. Սահմ. Հայ Մարմնոյ

Ատենապետ Օ. ԳԱՐԱԵԱՆ

Ծան.—Այն Պատ. անդամները որ ս. և է պատճառաւ չեն կրցած այս հրաւիրագիրը ստանալ, թող հաճին ներկայ ըլլալ այն նիստին:

ԷՉՄԻԱԾԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸՆԸՆ ԻՆԹԻԽԱԲԸ

Ճումա իրթէսի կիւնիւ Էջմիածինտէն ալընան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Էջմիածին Կաթողիկոսընըն ինթիխաբընա մէմուր հէյէթ՝ չըգան ճումա կիւնիւ Էջմիածին քիլիսէսինտէ Թօփլանմըշ, վէ 78 միւնթէխիպ հազըր պուլունտուղու հալտէ, Տէրսաատէթ բաթրիկի Իզմիրլեան Մաթէոս Սրբազան 77 վէ Դուրեան Եղիշէ Եպիսկ. 60, Մեսրոպ Արք. Ամբատեան 35 վէ Գրիգոր Արք. Գասնակերեան 35 գուրա ալմըշլար տըր: —Սապըգ բաթրիգ Օրմանեան Արք. աանճագ եալընըզ 9 գուրա ալմըշ տըր:

ՏԱԽԻԼԻԷ

Տիւնքիւ գայըը մունթազամա հազրընտա եէնի մալիյէ միւշավիրի Մ. Լօրան Թարաֆընտան Թանզիմ վէ Շուրայի տէվլէթ իլէ Մէճլիսի վիւքէլատա Թասվիբ իտիլմիշ օլան լայիհա պու իրատի սէնիյէ Թաստիգ պույուրուլմըշ տըր:

—Հալէպտէն եազըլտըղընա կէօրէ, Մէճլիսի Մէպուսան ազալըղը իչին Թէքմիլ վիլայէթտէն 9-10 մէպուս ինթիխապ օլունմըշ տըր: Թիւրքլէր՝ հիչ պիր Խրիսթիեանա գուրա վէրմէմէք իւզրէ աէմին իթմիշլէր տիր: Հալէպ շէհրինտէ ինթիխապ օլընան 6 Իսլամ մէպուս, էսկի ըէժիմ ատամլարը վէ ղայէթ սօֆու քիմսէլէր իմիշ:

—Էնգարէ Խրիսթիեան ճէմաաթլարը վէ Մուսէվի ճէմաաթը բուէսայը բուհանիյէսի, ինթիխապլարտա գուհուրա կէլէն հագգօրզըլըգլարտան տօլայը շիքայէթ իտիյօրլար: Էնգարէ վիլայէթինտէ 150,000 գայրը միւսլիմ նուֆուս մէվճուտ օլտուղու հալտէ, պուրալարտան հիչ պիր մէպուս ինթիխապ օլմամըշ, վէ ինթիխապ օլունան 12 նէֆէր մէպուսլար տա Իսլամ ունսուրընտան պուլունմըշ տըր:—«Իգտամ» պու ինթիխապլարտա եօլսուզլըգլար վուգուա կէլտիկինէ, ֆագաթ միւսլիմ վէ գայրը միւսլիմլէր՝ պիր միլլէթ տիրլէր տէյի իլավէ իտիյօր:

—Իզմիրտէ, էվվէլճէ ժէօն-Թիւրքլէր գօմիթէսիյլէ Բում ճէմաաթը պէյնինտէ հասըլ օլան իթիլաֆ մուճիպինճէ, միւֆթի Զէյնէլ վէ Սայիտ էֆ.լէր Իսլամլարտան, Բօյ Գարօլիտի վէ Արիսթիտի Եօրկանճի օղլու էֆ.՝ Բումլարտան, Սաքիզեան էֆ. Արարթօլեան՝ էրմէնիլէրտէն վէ տավա վէքիլի Մալխա էֆ.՝ Մուսէվիլէրտէն մէպուս ինթիխապ օլունմասը գարարլաշտըրըլմըշ օլտուղու հալտէ, պու գարար խիլաֆընա օլարագ, Բումլարտան եալընըզ Արիսթիտի Եօրկանճիօղլու էֆ.նին, չըգան բէնշշէնպի կիւնիւ ինթիխապ օլունմասը՝ Բումլար Թարաֆընտան պէօյլէ նիւմայիշլէրի մուճիպ օլմըշ տըր: Իզմիր Բում մէթրօբօլիտխանէսի ճիվարընտա 30,000-տէն զիյատէ Բումլար Թօփլանմըշ, վէ էքսէրիսի սիլահլը օլտուղու հալտէ, պիր արա սաքիզի Օսմանլը իլէ պուլունմա մի- խանընտա պիր արալըգ վուգու պուլընաճագընը գօրգուլմըշ իսէ տէ, պույլէ նուֆուզլը Բումլարըն միւտախալէսի իւզէրինէ, տաղըլմըշ, օրատան շէքիլմէլէրի հիւքիւմէթը մաճպուր էտէրէք Թարաֆընտան էմր օլունտուղընտան, զան տէօքիւլմէքսիզին ֆէնալըգըն էօնիւ ալընմըշ վէ գէվաթըը միւմայիլէյհիմ իլէ վիլայէթին ումումը բօլիթիգիյէ միւտիրի Յուսուֆ պէյին հիմմէթլէրիյլէ էհալի Թէսքին իտիլմիշ տիր: Յուսուֆ պէյ, իքի Բում մէպուս ինթիխապ օլունաճագընը վաատ իթմիշ վէ Ֆիլիպպի Իզմիր ճիվարընտա պուլունան Պէրկամատա իքինճի նամզէտ Գարօլիտի էֆ. մէպուս ինթիխապ օլունմըշ տըր:

—Գարատաղ հիւքիւմէթի Թարաֆընտան հիւքիւմէթի Օսմանիյէ նէզտինտէ մէմուրէն կէօնտէրիլէն ժէնէրալ Վուգօվիչ՝ միւլազիմ Վլատօ Վիտիչտա իլէ պիրլիքտէ Հէրսէքլէ կէլմիշ վէ Գարատաղ սէֆարէթխանէսի միսաֆիրի օլմըշ տըր: Էվվէլքի կիւն ժէնէրալը միւմայիլէյհ, Գարատաղ մասլահաթկիւզարը պիրլիքտէ Պապը Ալիյէ կիտէրէք, Սատրազամ վէ Խարիճիյէ նազըրլարը զիեարէթ իթմիշ տիր:

Տիւն ժէն. Վուգօվիչ, պիր գէմիտէն պէրու մէմուրէն շէհրիմիզտէ պուլունան Սըրբ մուրախխասը Մ. Նօվագօվիչ վէ պաշգա ռէֆիգլէրի իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր:

—Մալիէ նէզարէթի մէմուրինի ավդէթլէրին հագգ. մաաշընը եագընտա Թէվզի էտէճէք տիր:

—Բազար կիւնիւ Մէճլիսի վիւքէլա կէճէյէ գատար տէվամ իթմիշ, վէ Եէմէնտէ իճրա օլունաճագ իսլահաթ վէ մալիէ միւշավիրի Մ. Լօրան Թարաֆընտան Տիւնքիւ Օսմանլընըն Թասֆիյէսի հագգընտա վէրիլէն լայիհայա տաիր տէվլէթլէր Թարաֆընտան վուգու պուլան Թէպլիղաթ իւզէրինէ իճրաի միւզաքէրէ օլունմըշ տըր:

—Աթինատան պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ, Կիրիտ մէսէլէսինին հալլի՝ Գօնֆէրանսըն բրօկրամընտա տախիլ իտիլէճէք տիր: Լաքին պիր Թէվիլէյի գաթիյէյէ մուվաֆագ օլմագ իչին Եունան իլէ Թիւրքիա պէյնինտէ տօղրուտան տօղրու պիր իթիլաֆ հասըլի տահա գիւզէլ միւհթէմէլ գանաաթ օլունուեօր: Պու հալտէ, Եունան, հիւքիւմէթի, հիւքիւմէթի Օսմանիյէ իլէ ուզլաշմագ իւզրէ Իսթանպօլա մուրախխասլար կէօնտէրէճէք տիր:

—Բումէլիտէ պուլունան Օսմանլը ասաքիրի իչին գըշլըգ էլպիսէլէր եափըլմագ իւզրէ պիր գաչ սէնէ էվվէլ աչըլան իհալէտէ Թօփլանմըշ օլան մէպլաղը հաւի պիր գաչը, տուն եօլլանան Մայըսըն Հիւմայիւնու, Զաթը Շահանէյէ հուզուրընտա աչըլմըշ վէ իչինտէն, 60,000 լիրայըղ չէք վէ պանգնօթ գուհուր իթմիշ տիր: Իշպու գաչանըն՝ մուհաբա Իզզէթ վէ Թահսին բաշալարըն չախսի մէօհիւրլէրիյլէ մէօհիւրլէնմիշ օլտուղը կէօրիւլմիւշ տիւր: Իշպու 60,000 լիրա, եէնի աչըլ մագտէն գուլլանըլմագ իւզրէ տուն Մալիէ նէզարէթինէ նագլ իտիլմիշ տիր:

—Շըմէնտիֆէր գումպանիալարընըն արթըրըլմասը վէ ճումա իլէ բազար, վէ Պայրամ, Բամազան կիբի էեամը մախսուսատէ Թարիֆալարըն Թէնզիլի՝ Նաֆիա նէզարէթինտէն շըմէնտիֆէր գումբանիալարընա Թէպլիղ օլունմըշ տըր:

—Ասաքիրի խասսատան պիր Թապուր վէ չէրքէզ մուհաֆըզ ասաքիրինտէն իքի Թապուր, ճումա իրթէսի կիւնիւ Ճիտտէյէ կիտմիշլէր տիր:

—Մէտինէ ճիվարընտա ասաքիրի Օսմանիյէ իլէ տուր Պէտէվիլէր արասընտա չըգան միւսատէմէ վուգու պուլըպ, 50տէն զիյատէ ասքէր Թէլէֆ օլմըշ տըր: Ասքէրլէր՝ սիլահ վէ մուհիմմաթլարընը Թէրքէ միճպուր օլտուգլարը կիպի, Պէտէվիլէրտէ խայլի գայպաթա ուղրամըշլար տըր: Անճագ սօն խապէրլէրէ կէօրէ, Մէտինէտէ աասայիշ իզգա օլունմըշ տըր: Եէնի էմիր Հիւսէյնին բաշըպէօզուգլուգ մուվաֆագլէթինէ տէլիլ պիրատէրի Նասըր պէյ՝ ինճաթ վէքալէթ խուէճէք տիր:

—Բէտիփէլէրին Թօփլանմասընը վէ մէսալիֆինի սէրպէստ Թէսարիֆ խուսուսունի գօլայլաթմագ իւզրէ, Հարպիէ նէզարէթի՝ նէֆէլէրտէն բէտիփէլէր Թօփլանաճագ իսէ, պուրալարըն ճէտվէլլէրինի պիթիրմէ ուզրէ Մալիէ նէզարէթինէ կէօնտէրմիշ տիր:

— Հիւքիւմէթը Օսմանիէյէ պիր պէշ միլեօն լիրա իգրազ իթմէք իսթէյէն Լօնտրա սէրմայէտարլարընըն վէքիլի տուն չէհրիմիզէ մուվասալէթ իթմիշ տիր:

— Հարպիէ նէզարէթի Անատօլուտան պէկիրլէր սաթըն ալաճագ տըր:

—Ճումա իրթէսի սապահը Ալմանիա սէֆիրի՝ Խարիճիէ նազըրըյա, էօյլէտէն սօնրա Իթալիա վէ Եունան սէֆիրլէրի Սատրազամ վէ Խարիճիէ նազըրըյա միւլագաթ իթմիշլէր տիր: Իթալիա սէֆիրի Տախիլիէ նազըրըյա տա միւլագաթ իթմիշ տիր:

—Ավստրիանըն Թալիօս վափօրը Թայֆասընըն Օսմանլը սանճագընա Թապիիյէթ իթթիխազ իթմէլէրինէ տայիր Պապը Ալինին շիքայէթի իւզէրինէ, Ավստրիա սէֆարէթինին պու տէֆա վէրտիկի ճէվապտա, Ավստրիա Թայֆասընտան հիչ պիրինին պու եօլտա մուամէլէյէ պուլունմատըղը պիլտիրիլմիշ տիր:

—Բազար իրթէսի կիւնիւ էօյլէտէն պիր պուչուգ սաաթ սօնրա, էնճիւմէնի Իրանեան Թարաֆընտան Պէյօղլունտա Օտէօն Թէաթրօսունտա պէօյիւք պիր միթինկ ագտ օլունարագ, Իրանտա Գանունը Էսասինին Թէէսսիսի հագգընտա միւզաքէրատ ճէրէեան իթմիշ տիր: Միթինկէ բիասէթ իտէն Սապահէտտին պէյ Թիւրքճէ պիր նութգ իրատ իթմիշ, Թէվզիլատը աղըզլանմըշ տըր: Պատէհա Տաշնակցութիւն գօմիթէսինտէն Պ. Ակնունի էրմէնիճէ, Հաճի Միրզա Թէհ Ֆարսիճէ, Բիւլթա գօմիթէսինտէն Պէտրիտանգատէ Քիւրտճէ, վէ Մ. Դալէր՝ Իրանտաքի էվրօբալըլար նամընա Ֆրանսըզճա նութգլար իրատ իտէրէք, չըգատէթլէ ալգըշլանմըշլար տըր: Պու միթինկտէ, 1. Շահընշահ հիւքիւմէթի միւսթէպիտէսինին գարշը չըգան բրօթէսթօ խարիճի, 2. Իրանտա հիւրրիյէթ, միւսավաթ վէ ուխուվվէթ էսասը իւզէրինէ Գանունը Էսասինին Թէէսսիսի Թալէպի, 3. Տէրհալ գուրուլ ումումի իլէ մէպուսան ինթիխապլարընա պաշլանմասը վէ Մէճլիսի մէպուսանըն իճթիմաէ տավէթ օլունմասը միւթթէֆիգէն գարարլաշտըրըլմըշ, վէ հէր կէօնա միւտախալէ էճնէպիէյէ գարշը բրօթէսթօ օլունմըշ վէ պու գարարլարըն սուրէթի էճնէպի սէֆիրլէրինէ, Օսմանլը Խարիճիէ նէզարէթինէ, մէմլէքէթլէրին գազէթալարընա Թէպլիղ գարարլաշտըրըլմըշ տըր:

—Բէօր Ալի իլէ Իսմայիլ Հագգը հազրընտա Մահքէմէյի Ճինայէթտէն էվվէլճէ վէրիլէն հիւքմ՝ Մահքէմէյի Թէմիզտէն նագզ խուսուսընտան, Բազար իրթէսի կիւնիւ Մահքէմէյի ճինայէթտէ պուլունար Թէքրար մուհաքէմէ իտիլմիշ վէ պիր քէրրէ տահա Թըգգիգ Թարաֆընտան մուսալէհէ իտիլմէլէրինէ գարար վէրիլմիշ տիր:

—Բազար իրթէսի կիւնիւ Բանկալթըտէ իքի չօճուգ գավկա իտէրէքէն, պիրի տիքէրինի պըչագլա եարալամըշ տըր:

—Հոկտ.ին 28ինճի սալը կիւճէսի Գանտըլլըտա Տէմիրճի չարշըսը Թարաֆընտա Էրմէնի մահալլէսինտէ Մէքաանէ նամ գատընըն խանէսինտէն հարիգ զուհուր իտէրէք, 16 խանէ, 1 պագգալ տիւքքեանը վէ 1 ֆըրըն միւհթէրէգ օլմըշ տըր:

—Պէշիքթաշ ճինայէթի Ֆաիլլէրինին մուհաքէմէսինէ նոյ.ին 17ինճի բազար իրթէսի կիւնի տէվամ օլունաճագ տըր:

—Խասքէօյ, Գուզկունճուգ, Պալաթ վէ Պօսթանճըքէօյտէ չիչէք խասթալըղը զուհուր իթմիշ տիր:

—Շէհրիմիզտէ օթօմօպիլ արապալարը իշլէթմէք իչին Շէհիր էմանէթինէ պիր խիթտա Թագտիմ իտիլմիշ տիր:

—Շէհրիմիզտէ իքինճի տէրէճէ իւզթիպաճի մէքթէպլէրտէ Թէրպիյէ կէօրմիւշ օլան Իսլամ, Խրիսթիեան վէ Մուսէվի կէնճլէրինի, միւլազիմ գայիթ նէզարէթինտէ Թէրպիյէ իթմէք իւզրէ ասքէր Թալիմի չիրքէթլէրի Թէշքիլ օլունմըշ տըր:

—Վանտան եազըլտըղընա կէօրէ, Գանգ ճիվարընտա պիր մանասթըրտա իճրայի ային իսթիրքէն, աապը ամիրա նազմաօրտա պէօյիւք էհէմմիյէթի պուլունան չան իլէ Թէքմիլ չան գուլէսի տիւշմիւշ վէ ազիմ Թէլաշը մուճիպ օլմուշ տըր: Տէօրթ նէֆէր քէօյլիւ էնգազ ալթընտա գալմըշ տըր:

—Ճումա իրթէսի կիւնիւ Յաթինաէ Շէյխուլ Իսլամ էֆ.նին մախտումը Շուքրի էֆէնտի տախմատան Մախմուտ պէյին գօնաղընտա հարիգ զուհուր իտէրէք, մէզքիւր ճէսիմ գօնագ եանմըշ տըր:

ԳԱԼԱԹԱ ԲՕՐՍԱՍԸ

	Ղշ.	Բր.
Թէվհիտ խալըմըշ Լօն. ում.	100	39
Ռումէլի շըմէնտիֆէրի Ֆր.	171 7/8	
Օսմ. Սիկորթ. շիրքէթի Լ. Օ.	3	90
Տէրխ. Թրամվայ գում.	8	
» » Թահվ. Ֆր.	484	
Ռէժի	19	30
Տէրսաատէթ Ռըխթըմ	432	
Տէրգօղ	305	
Անատօլը շըմէնտիֆէրի գում.	13	97½
» » Թահ.	510	
Թրէտի Ֆօնսիէ էժիբսիէն Ա.	280	
» » » Բ.	249	50

Սահիպը իմթիեազ վէ մէսուլը ղազէթա
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ
ԻՏԱՐԷԽԱՆԷ
Պէյօղլունտա, Թագսիմ ճատտէսինտէ Ն. 65